

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919

PROFESIONĀLAJĀ IZGLĪTĪBĀ IESAISTĪTO
VISPĀRIZGLĪTOJOŠO MĀCĪBU PRIEKŠMETU PEDAGOGU
KOMPETENCES PAAUGSTINĀŠANA

Austra Avotiņa

V Kultūras izpausmes formas

Māksla kā kultūras forma. Ievads.

PASKAIDROJUMI

Materiāls Izstrādāts

ESF Darbības programmas 2007. - 2013.gadam „Cilvēkresursi un nodarbinātība”
prioritātes 1.2. „Izglītība un prasmes”
pasākuma 1.2.1. „Profesionālās izglītības un vispārējo prasmju attīstība”
aktivitātes 1.2.1.2. „Vispārējo zināšanu un prasmju uzlabošana”
apakšaktivitātes 1.2.1.1.2. „Profesionālajā izglītībā iesaistīto pedagogu
kompetences paaugstināšana”

**Latvijas Universitātes realizētā projekta
„Profesionālajā izglītībā iesaistīto vispārīzglītojošo mācību priekšmetu pedagogu
kompetences paaugstināšana”**

(Vienošanās Nr.2009/0274/1DP/1.2.1.1.2/09/IPIA/VIAA/003,
LU reģistrācijas Nr.ESS2009/88) īstenošanai.

Rīga, 2011

MĀKSLA KĀ KULTŪRAS FORMA (8 STUNDAS)

Pirms šīs tēmas apguves ieteicams veltīt 2 stundas modernisma ideju atkārtojumam (dokumenti – 5.01.; 5.02.; 5.03.)

Mērķis:

Veidot izpratni par 20.gs. mākslu kā kultūras formu un pasaules uztveres veidu.

Uzdevumi skolēniem:

1. Iepazīties ar 20.gs. filozofu atziņām par mākslas būtību;
2. Vērtēt un analizēt tekstus un tiem atbilstošu mākslas darbu saturu;
3. Atkārtot 20.gs. klasiskā modernisma virzienus un idejas.

Uzdevumi skolotājiem:

1. Izskaidrot un pamatot 19. un 20. gs. mākslas virzienu un parādību iedalījumu četrās attieksmes grupās, kas izsaka arī pasaules uztveres veidus. Tie ir - reālistiskais, romantiskais, strukturālais un simboliskais pasaules uztveres veids;
2. Organizēt radošu mācību vidi, motivēt skolēnus darbībai un panākt pozitīvas pieredzes pilnveidi.

MĀKSLA KĀ IZPAUSMES FORMA – IEVADS

Slaidis Nr. 3 – 4 - māksla ir ceļš kurā prāts reaģē uz realitāti, faktiski līdzīgi kā tas notiek zinātnē un reliģijā. Atšķirība ir tajā, ka māksla darbojas citā – estētikas pieredzes līmenī – kurā māksliniekam ir iespēja sarunāties ar skatītāju.

Slaidis Nr. 5 – iespējams īsā laikā atkārtot stilu vēsturi, bet, ja stundu daudzums lielāks – tad vēlams veikt plašāku darbību.

Diskusija

Lūdzu, nosauciet jums zināmos stilus.

Vai dalījuma metode stilos un virzienos ir nepieciešama – KAM?

Skatīt tekstu atsevišķā dokumentā – STILI (5.05.) un izvēlēties stilam atbilstošu materiālu – tabulu (skatīt - Vēsturiski hronoloģiskais princips (kopsavilkuma tabulas) -

- [Viduslaiku kultūras radītās kultūrvērtības;](#)
- [Renesanses kultūras radītās kultūrvērtības;](#)
- [17. gs. kultūras radītās kultūrvērtības\).](#)

Šos materiālus vēlams izdrukāt skolēniem, bet var arī aicināt to izlasīt mājās un lūgt sagatavot vizuālu materiālu par katra stila aprakstā nosauktajiem piemēriem, autoriem (tam var izmantot attiecīgās tabulas).

Komentēt divatā – katru stilu (šeit aprakstīti 5 lieli stili Eiropas vēsturē) iedalot divām grupām un aicinot vienu grupu izpētīt Latvijas piemērus un rezultātā veidot diskusiju, kurā tiktu atkārtotas zināšanas par šiem vēsturiskajiem stiliem, veikta salīdzinošā analīze un pilnveidota pieredze mācību pētniecībā.

Slaidis Nr. 6 – 9 vēlams nedaudz laika veltīt tēmai **MĀKSLAS DARBA VĒRTĪBA**

Sasaucas ar 2. sadaļas **Kultūra kā sistēma.**

materiālu un uztverams, kā atkārtojums stundai *Kultūra kā vērtību sistēma* - aicinājums atcerēties un vērtēt jaunā kontekstā.

Materiāli, kas tika izmantoti jau iepriekš -

[Mākslas darba vērtība – prezentācija:](#)

[Mākslas darba vērtība – paskaidrojums:](#)

[Mākslas darba vērtība - darba lapa.](#)

Akcentējot māksliniecisko un morālo vērtību -

Diskusija - Līdz 20.gs. varēja teikt, ka māksla simbolizē morālu patiesību (Kasīrers, 134.lpp.). Kā ir mūsdienās?

Aicinājums skolēniem minēt kādus piemērus no jebkura mākslas veida, arī modernajiem medijiem. Apskatot slaidos mākslas darbus atdalīt māksliniecisko formu analīzi no saturiskās un koncentrēties uz vēstījumu kopumā.

Slaidis Nr. 11 - MORĀLĀ VĒRTĪBA – MĀKSLINIEKS & SKATĪTĀJS

20.gs. otrajā pusē – mākslinieks ir zīmola nesējs (to rada kuratori, dīleri, kolekcionāri, kolekcijas). Arī mecenāti (tātad – skatītāji) – piemēram, Latvijā – Purviša balvas dibinātājs – uzņēmējs - Jānis Zuzāns.

Vakardien (2008. gada 10. janvārī) Latvijas Nacionālā mākslas muzeja direktore Māra Lāce un spēļu zāļu "Fēnikss" īpašnieces SIA "Alfor" valdes priekšsēdētājs Jānis Zuzāns parakstīja nodomu protokolu par Purviša balvas vizuālajā mākslā iedibināšanu.

Balva tiks piešķirta reizi divos gados un būs 20 000 latu pirms nodokļu nomaksas. Nodomu protokolā "Alfor" apņemas finansēt Purviša balvu desmit gadus, tātad apmaksāt piecas balvas.

Balva nosaukta par godu slavenajam vecmeistaram Vilhelmam Purvītim (1872-1945).

Jaundibinātā balva apzināti nosaukta latviešu glezniecības vecmeistara Vilhelma Purviša vārdā, kurš bijis izcils sava laika mākslinieks un mākslas pedagogs un guvis atzinību ne tikai Latvijā, bet arī starptautiskā līmenī. Tādējādi balva kļūs par sava veida sintēzi starp klasiskām, stabilām vērtībām un šķietami mirklīgām, mūsdienīgām norisēm.

Lāce uzsver, ka Vilhelma Purviša vārds Latvijas mākslas vēsturē un plašākas sabiedrības apziņā ir kļuvis par nacionālās identitātes zīmi. Purvītis ir viens no latviešu nacionālās mākslas skolas dibinātājiem un nacionālās ainavu glezniecības pamatlicējs.

Purvītis aktīvi atbalstīja arī sava laika jaunus māksliniekus un atklāja virkni turpmākajos gados Latvijas mākslā īpašu vietu ieguvušus talantus.

Purviša balvas mākslā piešķiršanas mērķis ir regulāri un sistemātiski apzināt aktuālos mākslas notikumus, novērtēt izcilāko sasniegumu Latvijas profesionālajā vizuālajā mākslā un popularizēt Latvijas mākslinieku radošos panākumus gan Latvijā, gan ārpus mūsu valsts robežām.

Plānots, ka ar Purviša balvas dibināšanu Latvijas kultūras dzīvē iesakņosies vēl viena skaista tradīcija - atbalstīt savu radošo individualitāti un talantu apliecinājušus māksliniekus, kuru idejas un projekti padara mūsu dzīvi bagātāku un spilgtāku.

Kā aģentūrai LETA pastāstīja Latvijas Nacionālā mākslas muzeja speciāliste Elita Ansons, projektus,

izstādes un mākslas notikumus balvas piešķiršanai izvirzīs īpaši izveidota neatkarīgu ekspertu grupa, kas tiksies sešas reizes. Balvas piešķiršana notiks speciāli šim nolūkam rīkotā pasākumā. Balvu piešķirs un tās procesu organizēs Latvijas Nacionālās mākslas muzejs kopā ar muzeja patronu.

Plānots, ka balvu saņems viens mākslinieks vai mākslinieku grupa, kura būs ieguvusi augstāko ekspertu un īpaši izveidotas žūrijas vērtējumu. Par ekspertiem ir izraudzīti filozofs Artis Svece, Valsts kultūrkapitāla fonda direktors Edgars Vērpe, Laikmetīgās mākslas centra direktore Solvita Krese un šī centra speciāliste Ieva Astahovska, Latvijas Nacionālā mākslas muzeja speciāliste Elita Ansone, žurnāla "Fotokvartāls" galvenā redaktore Alise Tiķentāle.

Katram ekspertam "Alfor" maksās 45 latus par katru sēdi.

Gada beigās izvirzīto astoņu Purviša balvas pretendentu darbi būs aplūkojami izstādē, kas tiks iekārtota izstāžu zālē "Arsenāls", un žūrija izraudzīsies vienu laureātu. Žūrijas komisijā būs kultūras ministre Helēna Demakova (TP), Latvijas Nacionālā mākslas muzeja direktore Lāce, "Alfor" valdes priekšsēdētājs Zuzāns, mākslas zinātniece Laima Slava, mākslas zinātnieks Eduards Kļaviņš un Latvijas Mākslas akadēmijas rektors Aleksejs Naumovs. Kā eksperti žūrijas darbā aicināti piedalīties Londonas galerijas "Whitechapel" direktore Ivonna Blazvika un Krievijas mākslas kurators Viktors Miziano.

Purviša balva pirmo reizi tiks pasniegta 2009.gada februārī.

SIA "Alfor", kas atsaukusies Latvijas Nacionālā mākslas muzeja aicinājumam piedalīties balvas dibināšanā un piešķiršanā, jau agrāk atbalstījusi atsevišķus laikmetīgās vizuālās mākslas pasākumus, piemēram, pagājušā gada nogalē ar "Alfor" atbalstu tika atklāts vērienīgs projekts - izstāde "Candy Bomber" ("Našķu bumba").

SIA "Alfor" valdes priekšsēdētājs Jānis Zuzāns norāda: "Domāju, ka tieši pagājušā gada nogalē izstāžu zālē "Arsenāls" atklātā jauno mākslinieku izstāde ļāva daudziem apjaust, ka Latvijas mākslā ir virkne unikālu, oriģinālu, neparastu, līdz šim neatklātu parādību un norišu, kuras netiek atbilstošā līmenī novērtētas. Ceru, ka jaundibinātā balva gan dos iespēju mākslas cienītājiem konsekventi sekot līdz aktuālām tendencēm un nozīmīgiem notikumiem mūsdienu mākslā Latvijā, gan radīs veselīgu iekšēju konkurenci mākslinieku vidē."

Materiāls no www.tvnet.lv

Diskusija - Lūdzu, miniet citus piemērus, - kuratoru, mecenātu vai kolekcionāru darbību, kas ir veicinājuši mākslas attīstību. Ko iegūst skatītājs no šāda mecenātisma?

Slaidi Nr. 12 - 22 - Četras attieksmes, mentalitātes vai pasaules uztveres veidi.

Avots šai idejai meklējams Sandro Bocola pētījumos (*Timelines – the art of modernism. 1870 - 2000*). Šo principu sākumā grūti aptvert – tāpēc nepieciešama lēna un mierīga tuvošanās izpratnei par šo dalījumu. Tā kā tam turpmāk veltīts precizēts materiāls (katram uztveres veidam viena prezentācija), tad šajā iepazīšanās stadijā var to veikt visai brīvi, nedaudz skaidrojot pamatprincipus (12 slaidi).

Lai skolēni labāk varētu sekot līdz jūsu stāstījumam, vēlams izdrukāt materiālu ATTĒLI (5.03). Tajā pie katra attēla ir arī darba anotācija. Prezentācijā tās nav, lai nenovērstu skatītāja uzmanību no galvenā – satura, kas ietver sižetu, krāsu, kompozīciju un kas atklāj savu būtību arī nezinot nosaukumu un autoru. Ja laika limits atļauj – ieteicams izdrukāt arī materiālu – VĀRDI (5.06). Tajā apkopoti 150 īpašības vārdi, kuri lietojami dažādos veidos, mākslas darbu raksturošanai - papildinot skolēnu vārdu krājumu,

precizējot idejas un redzamo. Šos vārdus iespējams izmantot dažādos uzdevumos – piemēram - tos var grupēt pēc nozīmes – tajos, kas raksturo sižetu, tajos, kas palīdz aprakstīt tehniku, kompozīciju. Tiem var katram piemeklēt atbilstošu mākslas darbu un otrādi. No tiem var veidot aprakstu. Tos var papildināt ar citiem, kuri atrodami mākslas darbu aprakstos. Tie noteikti jāizmanto nākošajās četrās tēmas daļās (stundās) – grupējot jau pēc četrām attieksmes veidiem un atrodot tos (piemēram, 10 vārdus), kas vislabāk raksturo katru no tiem.

Slaid Nr. 23 - Kā pamatot izvēli?

Ja stundu skaits atļauj, vēlams pēc attēlu apskates un subjektīvās struktūrēšanas 4 grupās, aicināt skolēnus noskaidrot savu temperamenta tipu un to vai izvēlētie (labāk saprotamie) darbi, atbilst viņa iekšējai būtībai, domāšanai, pasaules uztverei.

Diskusija - Cilvēka temperaments ir iedzimts, un dzīves laikā tas nekad nemainās (skatīt plašāk - <http://www.liis.lv/vesels/Veseliba>)

Šī ievada uzdevums ir ieinteresēt skolēnus tālākai darbībai, motivēt radošai rīcībai un personiskai attieksmei. Tāpēc vērtēt var aktivitāti un prasmi darboties ar dažādas struktūras materiāliem.

JĒDZIENU VĀRDNĪCA – MĀKSLA KĀ KULTŪRAS FORMA - MODERNISMS

Abstrakcija: Atteikšanās no naturālistiski atveidojoša attēlojuma līdz pat pilnīgam priekšmetiska attēlojuma noliegumam.

Abstrakcionisms: 20.g.s mākslas virziens, kuram raksturīga atteikšanās no reālistiska attēlojuma, māksla bez jebkādas saistības ar figurālo realitāti. Jēdziens tiek izmantots arī, lai apzīmētu dažādus virzienus, kas ir daļa no abstrakcionisma, kā piemēram, Ģeometriskais abstrakcionisms, Abstraktais ekspresionisms.

asamblāža: mākslas objekts, kas gatavots, savietojot vienā kompozīcijā vai konstrukcijā dažādus savāktus - "atrustus" priekšmetus, arī atkritumus.

Automātisms: Freida psihoanalīzes principos balstīta spontāna glezniecības un rakstniecības tehnika: mākslinieciska izpausme bez racionālas kontroles, morāliem vai estētiskiem apsvērumiem.

Dadaisms: Pirmā pasaules kara laikā radies mākslas virziens, kas vērsās pret tradicionālajām mākslas vērtībām ar jaunām, apzināti bez saturiskas nozīmes radītām un par antimākslu dēvētām izteiksmes formām, kā piemēram, fotomontāžu, skaņu, poēmām.

De Stijl: 1917. gadā P. Mondriana un T. van Dūsburga dibināta nīderlandiešu mākslinieku grupa, kuras abstraktās, no ģeometriskām formām tīrās krāsās veidotās gleznas pārstāv vienu no abstrakcionisma virzieniem.

Ekspresionisms: 20. gadsimta pirmās puses mākslas virziens, kurā galvenais uzsvars likts uz subjektīvo pārdzīvojumu. Ekspresionismam raksturīga izteismīgs, īstenībai neatbilstošs kolorīts un formas un līdzens krāsas klājums, un apzināta atteikšanās no trīsdimensionāla attēlojuma.

Fovisms: (fr. *fauves* – savvaļas zvēri): neformāla franču mākslinieku grupa, kura

1905. gadā izveidojās ap gleznotāju A. Matisu un pretstatīja impresionisma krāsu sadalījumam tīras, nejauktas krāsas, no kurām viņi veidoja savas gleznas, atkāpjoties no reālistiska attēlojuma.

Frotāža (fr. *frottage* "berzēšana"): Grafikas tehnika, kurā materiālu struktūra (piem. koka) ar berzēšanu tiek pārnesta uz papīra. To 1925. gadā sāka lietot M. Ernsts.

Futūrisms: Itāļu mākslas virziens, kuru aizsāka rakstnieks T. Marineti un 1909.gadā izdeva Futūrisma manifestu, kurā dots tā teorētiskais pamatojums. Virziena pārliecība bija anti-akadēmiska, tā mākslu noteica modernā tehnika, ātruma troksnis.

Gratāža (fr. *grattage*): No frotāžas tehnikas izveidojies paņēmieni. Ar biezu krāsas klājumu sagatavota virsma tiek apstrādāta griežot un skrāpējot, rezultātā izmainot krāsas slāņu un toņu gaismēnas un radot neparastus gaismas efektus.

Jaunā lietišķība (vāc. *Neue Sachlichkeit*): 20. gadsimta divdesmito gadu sākuma Vācijas reālistiskā glezniecība. Jaunā lietišķība pretnostata ekspresionisma jūtu pasaulei objektīvi redzamo. Skaidrs, uzsvērti reālistisks attēlojums.

Konstruktīvisms: Kustība abstraktās mākslas ietvaros, sākot no 20. gadsimta sākuma, kas tiecās radīt harmoniskas struktūras abstraktās ģeometriskās formās.

Kubisms: P. Pikaso un Ž. Braka dibināts virziens (no aptuveni 1907.), kur priekšmeti tiek attēloti nevis saskaņā ar to optisko iespaidu, bet viss tiek sadalīts ģeometriskās formās. Apakšvirzieni: analītiskais kubisms (līdz apm. 1911.) un sintētiskais kubisms (no 1912. līdz 20. gadsimta vidum).

kolāža – jēdziens apzīmē gan mākslas darbu, gan tā radīšanas tehniku, kurā papīra, fotogrāfiju, auduma un tamlīdzīgu materiālu fragmenti tiek savietoti kompozīcijā uz vienas virsmas. Kolāžu bieži papildina citi izteiksmes līdzekļi: gleznojums vai zīmējums. Kā mākslas tehnika tā pirmoreiz lietota 20.gs.

Lokālā krāsa: gleznā attēlotā objekta nosacītā pamatkrāsa, kāda tā būtu, ja neņem vērā apgaismojumu un tā radītās krāsas izmaiņas.

mercs (*Merz*): Apzīmējums K. Švitera saliktajām gleznām, dažādu materiālu kolāžām. "MERZ" tāpat kā "dada" bija nejauši atrasts vārds, veidojot kolāžas Šviteris bija izgriezis daļu no vācu bankas "*Privat-und Komerzbank*" reklāmas, tas arī tika izvēlēts par virziena nosaukumu.

Neo-plasticisms jēdziens, kuru Pīts Mondrians izmantoja savu abstrakto gleznu apzīmēšanai. Neo-plasticisma mākslā glezniecības pamatelementi – krāsa, līnija un forma tiek izmantoti tikai savā tīrākajā pamatstāvoklī: tikai primārās krāsas un ne-krāsas, tikai kvadrāti un taisnstūri, tikai taisnas horizontālas vai vertikālas līnijas.

Redīmeids (angl. *Ready-made* : gatavs lietošanai): M. Dišāna 1913. gadā ieviests apzīmējums rūpnieciski ražotiem materiāliem (piem. pudeļu turētāji), kurus viņš tikai mazliet pārveidotus vai pat vispār nepārveidojot deklarēja par "mākslas darbiem".

Suprematisms: K. Maļeviča izveidots stila virziens 20. gadsimta pirmajās divās dekādēs, kurā emocijas tiek atraisītas tīri ģeometrisku, abstraktu formu ietekmē.

Sirreālisms: Mākslas virziens, kuru definēja A. Bretona 1924. gadā izdots manifests. Tā mērķis bija notvert irracionālo un nekontrolējamo ar asociatīvu domāšanas procesu starpniecību un ar sapņu un zemapziņas psihoanalītiskiem pētījumiem.

Metafora: nozīmes vai idejas pārnēsums, vizualizēšana.

Zilais jātnieks (vāc. “*Der Blaue Reiter*”): V. Kandinska un F. Marka 1910. gadā izdota mākslas vēstures rakstu almanaha nosaukums. Vēlāk tā tika nosaukta arī abu mākslinieku dibināta mākslinieku apvienība, kura kubisma un orfisma ietekmē vērsās pret impresionisma akadēmisko glezniecību un abstraktā izteiksmes valodā mēģināja izteikt “garīgo mākslā”.

Tilts (vāc. “*Die Brücke*”) : Ekspresionisma mākslinieku grupa (1905-1913). Tiltā mākslinieku glezniecībai raksturīgais: intensīvs kolorīts, līdzens gleznojums, uzsvērti apveidi un kokgriezuma vienkāršums.

(avoti: Krause, A. K. *Glezniecības vēsture. R.: Jāņa Rozes apgāds, 2007, 128. lpp.;* Lack, J., Wilson, S. *The Tate Guide to Modern Art Terms. London: Tate Publishing, 2008, 237. p.*)

PARAUGS - MĀKSLAS DARBA ANALĪZE

(ĪPAŠU UZMANĪBU VAR VELTĪT PIRMAJAM UN DIVIEM PĒDĒJIEM KRITĒRIJIEM – IESPAIDS, NOSAKŅA, EMOCIJAS UN INTERPRETĀCIJA)

PIRMAIS IESPAIDS

Pierakstiet savu pirmo iespaidu par mākslas darbu.

Vai tas jums patīk?

Kā tas liek jums justies?

Vai tas atgādina kaut ko iepriekš redzētu? u.t.t.

APRAKSTS

Uzskaitiet visu, kas mākslas darbā redzams.

Figūras, krāsas, formas, objekti, fons u.t.t.

Iztēlojieties it kā aprakstītu to neredzīgam cilvēkam. Centieties to aprakstīt pēc iespējas detalizēti.

FORMĀLĀ ANALĪZE

Pierakstiet savus novērojumus detalizēti, apskatot specifiskus mākslas darba aspektus:

Krāsas:

Kādu paleti mākslinieks izvēlējies: gaišu vai drūmu, spēcīgu vai liegu?

Vai izmantotas galvenokārt papildkrāsas, pamatkrāsas, sekundārās krāsas?

Kādas krāsas mākslas darbā dominē?

Kādas krāsas šajā mākslas darbā nav?

Vai dažādās mākslas darba daļās atšķiras krāsu izmantojums?

Vai krāsas ir jauktas jeb tieši no tūbiņas?

Nokrāsas:

Vai mākslas darbā izmantotas gaismēnas?

No kurienes krīt gaisma? kur ir ēnas?

Vai formas mākslas darbā ir reālistiski modelētas (vai rodas telpiskuma iespaids) ?

Vai ir novērojams plašs tonālā kontrasta diapazons (gaišie laukumi ir ļoti gaiši un tumšie – ļoti tumši) vai arī tonālais diapazons ir šaurs (pārsvarā izmantoti līdzīgas intensitātes toņi)?

Mediju lietojums:

Kāds medijs izmantots (eļļas krāsa, akrils, ogle, māls u.t.t.)?

Kā mākslinieks šo mediju lietojis – piem. vai krāsa ir klāta plāni vai biezi; pēc kā to var

noteikt?

Vai ir redzami otas triepieni, zīmējuma pēdas vai tekstūra? Aprakstiet triepienu / štriha formu un virzienu. Kāda izmēra ota / zīmulis lietots?

Vai darbs gleznots, zīmēts, veidots ātri jeb lēni? Kas par to liecina?

Kompozīcija (formu organizācija):

Kādas formas izmantotas šajā mākslas darbā (piem. noapaļotas, liektas, taisn-malu vai ģeometriskas)?

Vai tajā ir dažādu formu sajaukums jeb visas formas ir diezgan līdzīgas?

Vai dažādās mākslas darba daļās atšķiras formu izvietojums – vietām tās ir daudz, vietām ir tukšumi, jeb formas ir līdzīgi izklaidētas pa visu mākslas darbu?

Vai ir kādas formas, kas tiek atkārtotas, atbalsotas citviet mākslas darbā?

Vai kompozīcija kopumā liekas enerģiska un kustības pilna jeb vairāk klusa un mierīga? Kā mākslinieks radījis kustības/mierīguma iespaidu?

Kā mākslinieks piesaista skatītāja uzmanību?

Noskaņa / emocijas:

Kā Jūs liekas, kā mākslinieks ir vēlējies, lai Jūs justos, aplūkojot šo mākslas darbu?

Ar ko mākslinieks rada noskaņu (domājiet par krāsu, formu, nokrāsu u.t.t.)?

Vai māksliniekam ir izdevies šo noskaņu radīt? (piemēram, spēcīgas spilgtas krāsas var tikt izmantotas lai radītu liksmu vai niknu noskaņu mākslas darbā, atkarībā no tā, kā mākslinieks tās lietojis).

Vai to pašu noskaņu būtu bijis iespējams radīt savādākā veidā? Kā Jūs to mainītu?

Interpretācija

Tagad pierakstiet savas personīgās domas par mākslas darbu: atcerieties, te nav iespējamas pareizas vai nepareizas atbildes!

Kā jūs domājat, ko mākslinieks ir vēlējies savā mākslas darbā pateikt? Ko tas nozīmē?

Kāda ir galvenā tēma vai ideja, kas ir šī mākslas darba pamatā?

Ja Jūs būtu šajā mākslas darbā, kā Jūs justos / ko Jūs domātu?

Vai mākslas darbā ir stāstījums? Vai tas ir reliģisks darbs?

METODIKAS PRINCIPI – minētas galvenās darbības, kas jāveic lasot, runājot vai praktiski pildot kādu uzdevumu. Šos principus ieteicams ievērot arī individuālās e-studijās.

IEPAZĪŠANĀS AR TĒMU – EMOCIJAS, INTERESE;

ATKĀRTOŠANA – PRECĪZAS INFORMĀCIJAS APGUVE;

IZVĒRTĒŠANA – GRUPĒŠANA, ATLASE;

PRECIZĒŠANAS DARBS – GRUPU DARBS, TOLERANCE, SPĒJA PĀRVĒRTĒT;

JAUTĀJUMU FORMULĒŠANA – BURTISKIE, IZPRATNES, ANALĪZES, SINTĒZES, NOVĒRTĒJUMA...;

ATTIEKSMES DEFINĒŠANA – POZITĪVAIS UN NEGATĪVAIS;

PĀRSPRIEDUMS – SUBJEKTĪVI KOMENTĀRI AR KONKRĒTU FAKTU LIETOJUMU.